

Informacje bieżące

Wyniki wstępne

Warszawa, 19.09.2008

Wyniki finansowe towarzystw ubezpieczeniowych w I półroczu 2008 roku¹

W dniu 30 czerwca 2008 r. **zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej** w Polsce miało sześćdziesiąt osiem zakładów ubezpieczeń (przed rokiem sześćdziesiąt siedem); działalność w ubezpieczeniach na życie (dział I) prowadziło trzydzieści jeden towarzystw, pozostałe ubezpieczenia osobowe i majątkowe (Dział II) obsługiwały trzydzieści cztery firmy. Spośród posiadających licencje firm dwie nie sprzedały jeszcze żadnej polisy, a jeden zakład był w likwidacji od 2000r.

Większość ubezpieczycieli (pięćdziesiąt dziewięć) miało **formę organizacyjną** spółki akcyjnej (trzydzieści jeden w dziale I i dwadzieścia osiem w dziale II), spośród dziewięciu towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, tylko dwa prowadziły ubezpieczenia na życie. Wszystkie firmy w dziale I i prawie wszystkie w dziale II (z dwoma istotnymi wyjątkami, ponieważ chodzi o najstarszą i najpotężniejszą spółkę oraz spółkę, która jest powołana w celu promocji polskiego eksportu) należały do prywatnych właścicieli. Zagraniczni akcjonariusze sprawowali kontrolę w dwudziestu czterech zakładach ubezpieczeń na życie i dwudziestu jeden zakładach przyjmujących do ochrony pozostałe ryzyka osobowe i majątkowe, nie licząc funkcjonującego w tym segmencie rynku oddziału zagranicznej korporacji ubezpieczeniowej. Większość spośród dziewięciu istniejących TUV-ów miała polskich udziałowców, z wyjątkiem dwu towarzystw (po jednym w każdym dziale ubezpieczeń), w których dominował kapitał zagraniczny.

Pełny **zakres ubezpieczeń w dziale I** utrzymywało osiem zakładów, dziesięć innych towarzystw prowadziło ubezpieczenia w zakresie czterech grup ryzyka, ale wszystkie one oferowały polisy na życie (grupa 1) i ochronę dodatkową następstw wypadków i choroby (grupa 5). Dziewięć firm przyjmujących do ochrony ryzyka z trzech grup ubezpieczeń życiowych, najczęściej (obok ubezpieczeń na życie i NNW) włączało do swej oferty ubezpieczenia na życie z funduszem inwestycyjnym (grupa 3), lecz dwie firmy wybrały ubezpieczenia rentowe, zamiast inwestycyjnych. Pozostałe cztery zakłady ubezpieczały tylko ryzyka z grup 1 i 5. Ubezpieczenia posagowe (grupa 2) podjęło siedemnaście firm, najmniej – bo tylko trzynastu ubezpieczycieli realizowało ubezpieczenia rentowe. Warto odnotować, że dwie należące do zagranicznych akcjonariuszy spółki w dziale I, obok **ubezpieczeń bezpośrednich** zajmowały się także **reasekuracją czynną**.

W dziale II tylko trzy firmy: polska o dwusetletniej tradycji, zagraniczna utworzona jako filia potężnej europejskiej korporacji ubezpieczeniowej oraz największa firma prywatna przejęta przed kilkoma laty przez zagranicznego inwestora strategicznego miały uprawnienia na prowadzenie

¹ Dane źródłowe przekazał 15 września br. do GUS Urząd Komisji Nadzoru Finansowego. Dotyczą one wyników finansowych firm ubezpieczeniowych zorganizowanych jako spółki akcyjne i towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, określonych w tytule niniejszej informacji tradycyjną nazwą towarzystwa ubezpieczeniowe, dla której synonimami są takie pojęcia jak: ubezpieczyciele, firmy ubezpieczeniowe, zakłady ubezpieczeń itd.

wszystkich osiemnastu **grup ubezpieczeń bezpośrednich**, ponadto jeszcze jedna spółka wchodząca w skład tego samego zagranicznego koncernu finansowego oferowała polisy w siedemnastu grupach ryzyka. Większość (siedemnaście) uniwersalnych towarzystw ubezpieczeniowych przyjmowała do ochrony ryzyka sklasyfikowane w więcej niż dziesięciu grupach, ale istniały także dwie wąsko wyspecjalizowane firmy (gwarancja ubezpieczeniowa, pomoc prawna). Ubezpieczenie ogólnej odpowiedzialności cywilnej (grupa 13) oferowało dwadzieścia dziewięć zakładów, ubezpieczenia ogniowo-kradzieżowe (grupa 8 i 9) – odpowiednio dwadzieścia siedem i dwadzieścia osiem, ubezpieczenie NNW (grupa 1), często sprzedawane w pakietach wraz z innymi produktami – dwadzieścia sześć, autocasco (grupa 3) – dwadzieścia siedem, ubezpieczenia komunikacyjnej OC (grupa 10) – dwadzieścia sześć. Ubezpieczenia, na które nie ma dużego popytu, takie jak np. ubezpieczenie pojazdów szynowych (grupa 4) prowadziło tylko pięć towarzystw. Zaledwie kilku ubezpieczycieli (nie w pełnej gamie produktów) przyjmowało do ochrony casco oraz OC lotnicze i morskie (grupy 5-6 oraz 11-12), bowiem ryzyka te wymagają dużego doświadczenia, wysokich kapitałów własnych i głębokiej reasekuracji. **Reasekuracją czynną w dziale II** zajmowało się jedenaście zakładów (w tym jeden powołany wyłącznie w tym celu), ale żaden nie pokrywał wszystkich klas ryzyka (z 10 możliwych 8 klas pokrywały dwa zakłady, sześć kolejnych od 3 do 6 klas, reszta 1-2 klasy).

Pod względem wielkości posiadanego majątku, zakłady ubezpieczeń na życie znacznie dominowały nad firmami „nie na życie” (*non life*), bowiem przypadało na nie ok. 63% **sumy bilansowej** całego sektora. Wartość **aktywów** towarzystw ubezpieczeniowych ogółem na koniec czerwca br. wyniosła 132,9 mld zł, z tego na dział I przypadało 83,2 mld zł, na dział II – 49,7 mld zł. W analizowanym okresie dynamika aktywów zakładów ubezpieczeniowych w dziale II była o 1,9 pkt proc. wyższa niż w dziale I (wzrost odpowiednio o 8,6% i 6,7%) lecz nie zmieniło to w istotny sposób struktury działowej aktywów towarzystw ubezpieczeniowych.

Kapitałowa przewaga ubezpieczycieli przyjmujących do ochrony ryzyka życiowe jest wynikiem charakteru ich **długofalowej działalności inwestycyjnej** na rzecz klientów. **Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko ponosi ubezpieczający** w kwocie 31,4 mld zł stanowiły prawie 38% sumy aktywów wszystkich firm w Dziale I. Warto przy tym odnotować fakt, że utrzymująca się od kilku miesięcy słaba koniunktura na giełdzie, nie tylko obniżyła rentowność części lokat i spowodowała wycofanie się niektórych klientów z tej formy inwestowania wolnych środków, ale negatywnie wpłynęła na wartość bilansową tej pozycji (zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny), wskutek czego nastąpił spadek wartości lokat na ryzyko klienta o prawie 4,6 mld zł (o 12,7%). Pod innymi względami struktura majątku zakładów ubezpieczeń na życie i firm *non life* była zbliżona. Lokaty środków własnych w obu działach ubezpieczeń były zbliżone kwotowo (47,9 mld zł w dziale I i 42,2 mld zł w dziale II), ale ich udział w aktywach (ze względu na różnice podstawy odniesienia) był znacznie wyższy w dziale II (odpowiednio 57,5% i 84,9%). Na uwagę zasługuje znacznie większe zaangażowanie firm w dziale II niż w dziale I w inwestycje bezpośrednie, polegające na tworzeniu podmiotów zależnych, realizujących zadania na rzecz macierzystych spółek; wartość tego typu inwestycji na koniec czerwca br. osiągnęła 6,4 mld zł w zakładach ubezpieczeń „nie na życie”, a tylko 1,4 mld zł w zakładach ubezpieczeń na życie. Jednak większość środków, zarówno zakłady działu I jak i II lokowały w różne instrumenty finansowe (wartość tych inwestycji na koniec czerwca br. wyniosła odpowiednio 46,2 mld zł i 35,2 mld zł), wybierając przede wszystkim walory o niskim ryzyku, jakie charakteryzuje obligacje skarbowe i inne dłużne papiery wartościowe o stałym dochodzie. Taka strategia inwestycyjna, w pewnym stopniu, jest narzucona wymogami ustawowymi, ograniczającymi możliwości angażowania środków zakładów ubezpieczeniowych w operacje spekulacyjne, w których można osiągać wysokie zyski, ale także ponosić wielkie straty.

Główną pozycją pasywów były rezerwy techniczno ubezpieczeniowe, które – łącznie dla całego rynku – ukształtowały się w końcu czerwca br. na poziomie 95,6 mld zł, z tego w ubezpieczeniach na życie 69,8 mld zł (83,8% pasywów zakładów ubezpieczeń w Dziale I i 72,9% rezerw ogółem na zabezpieczenie wypłat na rzecz klientów), w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych tylko 25,9 mld zł (52,1% pasywów zakładów ubezpieczeń w dziale II). Dysproporcja ta wynika z faktu, że ubezpieczenia w dziale I nie tylko zapewniając ochronę na wypadek śmierci lub dożycia określonego wieku, mają profil inwestycyjny; występują tam rezerwa ubezpieczeń na życie (35,5 mld zł na koniec

czerwca br.) oraz rezerwa ubezpieczeń na życie gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający (31,4 mld zł), których nie tworzą towarzystwa majątkowe. O bezpieczeństwie funkcjonowania zakładów ubezpieczeń, obok rezerw adekwatnych do przyjętego do ochrony ryzyka, bardzo ważną rolę gwaranta wypłacalności wobec klientów pełni dostosowany do wymogów ostrożnościowych poziom **kapitałów własnych**. Łącznie, na koniec czerwca br. kapitały te wyniosły ogółem 32,1 mld zł (o 6,7% więcej niż na koniec czerwca 2007, ale o 1,9% mniej niż na początku okresu sprawozdawczego). Kapitał własny w towarzystwach ubezpieczeń na życie obniżył się ze względu na znacznie mniejszy zysk netto niż przed rokiem z 9,9 mld zł do 9,8 mld zł (o 1,2 %), jednak – w porównaniu z bilansem otwarcia na br. – spadek ten był głębszy (o 12,9%), co wywarło negatywny wpływ na wartość środków własnych i wskaźniki bezpieczeństwa ubezpieczycieli na życie. Natomiast w firmach chroniących pozostałe ryzyka osobowe i majątkowe kapitał własny wzrósł z 21,4 do 22,3 mld zł (o 3,9%). Kapitał własny w dziale II był ponad dwukrotnie większy w porównaniu z działem I, głównie ze względu na wysoki poziom kapitału zapasowego – 12,6 mld zł, podczas gdy w zakładach ubezpieczeń na życie kapitał ten wyniósł tylko 6,5 mld zł. Kapitał podstawowy w obu działach ubezpieczeń miał zbliżoną wartość (2,4 mld zł w dziale I i 2,6 mld zł w dziale II).

Składka przypisana brutto w ujęciu ogółem wyniosła 29,0 mld zł (wzrosła o 33,8% w porównaniu z końcem czerwca ub. roku), z tego na dział I przypadało 18,7 mld zł (o 48,8% więcej niż przed rokiem), a na dział II 10,3 mld zł (wzrost o 13,1%). Towarzystwa z **przeważającym kapitałem zagranicznym** zebrały łącznie 49,6% składki brutto (w roku poprzednim 57,6%), przy czym pojawiły się dwie przeciwstawne tendencje: w ubezpieczeniach na życie udział tej grupy ubezpieczycieli obniżył się z 66,0% do 50,1%, a w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych wzrósł z 46,0% do 48,6%. Po uwzględnieniu odpisów na rezerwy składki i na ryzyko niewygaste oraz rozliczeń z reasekuratorami, **składka na rynku ubezpieczeń** wyniosła łącznie około 26,6 mld zł (wzrost w skali roku o 36,1%); w dziale I wzrosła ona do 18,4 mld zł (o 48,3%), a w dziale II do 8,3 mld zł (o 15,2%).

Wartość **odszkodowań i świadczeń brutto** wypłaconych ogółem wzrosła do 11,7 mld zł (o 24,6% w stosunku do poprzedniego roku), z tego w ubezpieczeniach na życie do 6,9 mld zł (wzrost w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku o 38,3%), w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych do 4,8 mld zł (wzrost o 9,0%). Ze względu na niski udział reasekuratorów **odszkodowania i świadczenia** (na udziale własnym) miały prawie taką samą wartość i wyniosły 11,8 mld zł, z tego na dział I przypadało 7,0 mld zł, na dział II – 4,8 mld zł. **Współczynnik szkodowości brutto i na udziale własnym** były prawie takie same, w porównaniu z ubiegłym rokiem spadła o ok. 3 pkt proc. szkodowość zarówno w ubezpieczeniach na życie jak i w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych.

Wynik techniczny wykazany przez ogół zakładów ubezpieczeniowych ukształtował się na poziomie 2,4 mld zł wobec 2,7 mld zł przed rokiem. W ubezpieczeniach na życie wynik techniczny wyniósł 1 617,0 mln zł, a w ubezpieczeniach majątkowych 769,4 mln zł (spadek odpowiednio o 307,3 mln zł i wzrost o 28,5 mln zł). Na wynik ten złożył się zysk techniczny osiągnięty przez 41 ubezpieczycieli (w dziale I – 22, w dziale II – 19) oraz strata techniczna wykazana przez 25 firm (w dziale I – 9, w dziale II – 16). Na pogorszenie tego wyniku istotny wpływ wywarły **zmiany struktury portfela i przebiegi ubezpieczeń**, zwłaszcza w ubezpieczeniach na życie.

W strukturze składek (zarobionych netto) w ubezpieczeniach na życie nastąpiły bardzo głębokie zmiany; składka w grupie 1 zwiększyła się w ciągu zaledwie jednego roku z 4,2 mld zł do 13,1 mld zł (ponad trzykrotnie), a równocześnie wartość składki w grupie 3 obniżyła się z 6,4 mld zł do 3,3 mld zł (spadek o 48,9%). Spowodowało to z jednej strony konieczność podniesienia rezerwy w ubezpieczeniach na życie do 8,4 mld zł (przed rokiem rezerwa ta wzrosła tylko o 0,6 mld zł), a z drugiej umożliwiło obniżenie rezerwy w ubezpieczeniach na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający o 4,5 mld zł (przed rokiem rezerwa ta wzrosła o 7,9 mld zł). Wartość odszkodowań i świadczeń na udziale własnym w grupie 1 wzrosła z 2,6 mld zł do 3,4 mld zł (o 32,3%), poprawie uległy prawie wszystkie wskaźniki efektywności, lecz – ze względu na konieczność stworzenia adekwatnej rezerwy – wynik techniczny w tej grupie spadł z 1,0 mld zł do 0,6 mld zł. Odmienna tendencja wystąpiła w grupie 3, gdzie mimo wzrostu kwoty odszkodowań i świadczeń z 1,8 mld zł do 2,9 mld zł (o 58,9%) i pogorszenia wskaźników efektywności, wynik techniczny uległ nieznacznej poprawie. Przebieg pozostałych ubezpieczeń na życie

nie miał większego wpływu na wynik techniczny ubezpieczeń bezpośrednich w tym dziale, który wyniósł 1 609,7 mln zł (wobec 1 916,0 mln zł przed rokiem).

W dziale II składka przypisana brutto w ubezpieczeniach komunikacyjnej OC zwiększyła się z 3,0 mld zł do 3,3 mld zł (o 11,6%), a ze sprzedaży dobrowolnych ubezpieczeń autocasco z 2,3 mld zł do 2,7 mld zł (o 15,4%). Łącznie składka z ubezpieczeń komunikacyjnych (bez uwzględniania dodatkowych, zazwyczaj bezpłatnie oferowanych ubezpieczeń komunikacyjnej NNW i assistance) stanowiła 59,4% składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu II (w roku poprzednim 59,5%). Odszkodowania i świadczenia wypłacone (łącznie w autocasco o OC) w ubezpieczeniach komunikacyjnych wzrosły proporcjonalnie do przypisu składki, a wynik techniczny pozostał na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego. Pewnej poprawie uległy ubezpieczenia majątkowe, finansowe, morskie i lotnicze, natomiast o kilkanaście milionów zł obniżył się wynik techniczny w ubezpieczeniach osobowych. W rezultacie wynik techniczny w ubezpieczeniach bezpośrednich działu II, który wyniósł 733,0 mln zł pozostał prawie tak sam jak przed rokiem (737,2 mln zł).

Zagregowany **wynik finansowy brutto** rynku ubezpieczeń na koniec czerwca br. w kwocie około 4,9 mld zł był wyższy o ok. 0,5 mld zł w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, przy czym w dziale I wyniósł on 1,6 mld zł (o 1,0 mld zł mniej niż przed rokiem), w dziale II 3,2 mld zł (wzrost o 1,5 mld zł). Spadek wyniku finansowego brutto ubezpieczycieli na życie był spowodowany pogorszeniem rentowności działalności lokacyjnej o ponad 600 mln zł oraz obniżeniem wyniku technicznego o ponad 300 mln zł w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku. Na poprawę wyniku towarzystw prowadzących pozostałe ubezpieczenia osobowe i majątkowe wpłynęła przede wszystkim działalność lokacyjna, która wygenerowała przychody o ponad 2 mld zł wyższe niż przed rokiem.

Wynik finansowy netto łącznie w obu działach, w kwocie około 4,4 mld zł, był wyższy w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 0,8 mld zł. W dziale ubezpieczeń na życie obniżył się on do 1,3 mld zł (o 0,8 mld zł), w dziale pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wzrósł do 3,0 mld zł (o 1,6 mld zł więcej niż przed rokiem). Zyski wygospodarowało 48 towarzystw (w dziale I – 22, w dziale II – 26), stratę poniosło 18 zakładów (w dziale I – 9, w dziale II – 9).

Wskaźniki bezpieczeństwa działalności ubezpieczeniowej uległy pogorszeniu, przede wszystkim w dziale I, bowiem w dziale II utrzymały się na poziomie sprzed roku. W porównaniu z pierwszym półroczem 2007 r. wskaźnik monitorowania działalności spadł z 499,4% do 427,8% (o 71,6 pkt proc.), na co wpłynął spadek tego wskaźnika w dziale I z 324,8% do 242,7% (o 82,1 pkt proc.) i z 697,0% do 647,6% w dziale II (o 49,4 pkt proc.). Wskaźnik pokrycia rezerw lokatami utrzymał się w granicach normy w dziale I, zaś w dziale II był o ponad 50 pkt proc. wyższy od ustawowych wymogów. Do niepokojąco niskiego poziomu (45,7%) obniżył się współczynnik wypłacalności w Dziale I, co jest spowodowane zbyt niską wartością środków własnych w relacji do przypisanej składki i wymaga dokapitalizowania zakładów, które nie posiadają adekwatnych do przyjętego ryzyka kapitałów własnych. W dziale II współczynnik wypłacalności spadł o kilkanaście pkt proc. w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, ale nadal pozostał wysoki, co wynika nie tyle z potęgi kapitałowej firm ubezpieczeniowych, ile z relatywnie niskiego popytu na inne niż komunikacyjne, ubezpieczenia majątkowe. Wskaźnik zabezpieczenia wypłat odszkodowań, który w dziale I przekracza 400%, a w dziale II zbliża się do 500% wskazuje, że – przynajmniej w ujęciu zagregowanym – działające w Polsce zakłady ubezpieczeniowe dysponują zasobami kapitałowymi, które są od czterech do pięciu razy wyższe od przypisanej na udziale własnym składki, a więc nie ma zagrożenia dla wypełnienia zobowiązań wobec ubezpieczonych klientów.

Tabl. 1. Aktywa towarzystw ubezpieczeniowych
Stan na koniec pierwszego półrocza 2007 i 2008 r.

Wyszczególnienie	Ogółem*		Działy ubezpieczeń			
			Na życie (I)		Pozostałe osobowe i majątkowe (II)	
	30.06.07	30.06.08	30.06.07	30.06.08	30.06.07	30.06.08
	w mln zł					
Aktywa ogółem	123 745,0	132 941,0	77 969,1	83 209,8	45 775,9	49 731,1
Wartości niematerialne i prawne	354,0	448,0	184,1	162,6	169,9	285,4
Lokaty	78 028,2	90 103,0	38 842,3	47 887,2	39 185,9	42 215,8
nieruchomości	893,6	904,5	225,1	248,0	668,5	656,6
lokaty w jednostkach podporządkowanych, w tym:	8 163,0	7 797,4	1 347,6	1 433,3	6 815,4	6 364,0
udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	7 943,0	7 615,3	1 183,0	1 319,1	6 759,9	6 296,2
inne lokaty finansowe, w tym	68 943,0	81 377,7	37 269,6	46 205,9	31 673,3	35 171,8
udziały, akcje, inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	7 323,3	5 948,6	3 180,9	2 552,6	4 142,4	3 396,0
dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	51 865,9	57 419,3	28 447,6	28 811,7	23 418,3	28 607,6
lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	5 251,8	16 008,9	3 227,0	13 344,7	2 024,8	2 664,2
należności depozytowe od cedentów	28,6	23,4	-	-	28,6	23,4
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	36 068,0	31 448,3	36 068,0	31 448,3	-	-
Należności, w tym:	4 999,1	4 806,9	1 090,1	900,3	3 909,0	3 906,6
należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	3 083,1	3 481,5	383,5	514,8	2 699,6	2 966,7
należności od ubezpieczających	2 935,3	3 301,9	362,1	477,0	2 573,3	2 824,9
należności od pośredników ubezpieczeniowych	115,4	131,3	17,4	21,8	97,9	109,5
należności z tytułu reasekuracji	813,5	628,1	106,4	50,7	707,0	577,4
Inne składniki aktywów, w tym:	1 102,9	1 333,5	411,7	563,9	691,3	769,7
rzeczowe składniki aktywów	420,4	442,6	93,3	121,9	327,1	320,7
środki pieniężne	675,5	882,0	316,0	438,6	359,5	443,3
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	3 192,8	4 801,2	1 372,9	2 247,6	1 819,8	2 553,6
aktywowane koszty akwizycji	2 308,6	3 366,1	1 120,5	1 568,8	1 188,2	1 797,3

*Sumy składników w niniejszej tablicy oraz w innych tablicach w niektórych przypadkach mogą się różnić nieznacznie od podanych wielkości „ogółem” ze względu na zaokrąglenia.

Tabl. 2. Dynamika i struktura działowa aktywówtowarzystw ubezpieczeniowych

Wyszczególnienie	Ogółem	Dział		Udział w aktywach ogółem			
		I	II	Dział I		Dział II	
	30.06.2007 = 100%			30.06.07	30.06.08	30.06.07	30.06.08
Aktywa ogółem	107,4	106,7	108,6	63,0	62,6	37,0	37,4
Wartości niematerialne i prawne	126,6	88,3	167,9	52,0	36,3	48,0	63,7
Lokaty	115,5	123,3	107,7	49,8	53,1	50,2	46,9
nieruchomości	101,2	110,2	98,2	25,2	27,4	74,8	72,6
lokaty w jednostkach podporządkowanych, w tym:	95,5	106,4	93,4	16,5	18,4	83,5	81,6
udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	95,9	111,5	93,1	14,9	17,3	85,1	82,7
inne lokaty finansowe, w tym	118,0	124,0	111,0	54,1	56,8	45,9	43,2
udziały, akcje, inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	81,2	80,2	82,0	43,4	42,9	56,6	57,1
dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	110,7	101,3	122,2	54,8	50,2	45,2	49,8
lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	304,8	413,5	131,6	61,4	83,4	38,6	16,6
należności depozytowe od cedentów	81,7	x	81,7	-	-	100,0	100,0
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	87,2	87,2	x	100,0	100,0	-	-
Należności, w tym:	96,2	82,6	99,9	21,8	18,7	78,2	81,3
należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	112,9	134,2	109,9	12,4	14,8	87,6	85,2
należności od ubezpieczających	112,5	131,8	109,8	12,3	14,4	87,7	85,6
należności od pośredników ubezpieczeniowych	113,8	125,1	111,8	15,1	16,6	84,9	83,4
należności z tytułu reasekuracji	77,2	47,7	81,7	13,1	8,1	86,9	91,9
Inne składniki aktywów, w tym:	120,9	137,0	111,3	37,3	42,3	62,7	57,7
rzeczowe składniki aktywów	105,3	130,6	98,0	22,2	27,5	77,8	72,5
środki pieniężne	130,6	138,8	123,3	46,8	49,7	53,2	50,3
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	150,4	163,7	140,3	43,0	46,8	57,0	53,2
aktywowane koszty akwizycji	145,8	140,0	151,3	48,5	46,6	51,5	53,4

Tabl. 3. Struktura aktywów towarzystw ubezpieczeniowych

Stan na koniec pierwszego półrocza 2007 i 2008 r.

Wyszczególnienie	Ogółem		Działy ubezpieczeń			
			I		II	
	30.06.07	30.06.08	30.06.07	30.06.08	30.06.07	30.06.08
	w %					
Aktywa ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Wartości niematerialne i prawne	0,3	0,3	0,2	0,2	0,4	0,6
Lokaty	63,1	67,8	49,8	57,5	85,6	84,9
nieruchomości	0,7	0,7	0,3	0,3	1,5	1,3
lokaty w jednostkach podporządkowanych, w tym:	6,6	5,9	1,7	1,7	14,9	12,8
udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	6,4	5,7	1,5	1,6	14,8	12,7
inne lokaty finansowe, w tym	55,7	61,2	47,8	55,5	69,2	70,7
udziały, akcje, inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	5,9	4,5	4,1	3,1	9,0	6,8
dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	41,9	43,2	36,5	34,6	51,2	57,5
lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	4,2	12,0	4,1	16,0	4,4	5,4
należności depozytowe od cedentów	0,0	0,0	-	-	0,1	0,0
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	29,1	23,7	46,3	37,8	-	-
Należności, w tym:	4,0	3,6	1,4	1,1	8,5	7,9
należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	2,5	2,6	0,5	0,6	5,9	6,0
należności od ubezpieczających	2,4	2,5	0,5	0,6	5,6	5,7
należności od pośredników ubezpieczeniowych	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2
należności z tytułu reasekuracji	0,7	0,5	0,1	0,1	1,5	1,2
Inne składniki aktywów, w tym:	0,9	1,0	0,5	0,7	1,5	1,5
rzeczowe składniki aktywów	0,3	0,3	0,1	0,1	0,7	0,6
środki pieniężne	0,5	0,7	0,4	0,5	0,8	0,9
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	2,6	3,6	1,8	2,7	4,0	5,1
aktywowane koszty akwizycji	1,9	2,5	1,4	1,9	2,6	3,6

Tabl. 4. Pasywa towarzystw ubezpieczeniowych

Stan na koniec pierwszego półrocza 2007 i 2008 r.

Wyszczególnienie	Ogółem		Działy ubezpieczeń			
			Na życie (I)		Pozostałe osobowe i majątkowe (II)	
	30.06.07	30.06.08	30.06.07	30.06.08	30.06.07	30.06.08
	w mln zł					
Pasywa ogółem, w tym:	123 745,0	132 941,0	77 969,1	83 209,8	45 775,9	49 731,1
Kapitał własny, w tym:	30 049,1	32 050,3	9 904,7	9 785,2	20 144,5	22 265,1
kapitał podstawowy	4 891,6	5 007,2	2 260,3	2 369,3	2 631,3	2 638,0
kapitał (fundusz) zapasowy	17 049,1	19 011,2	6 061,1	6 460,8	10 988,1	12 550,4
zysk (strata) z lat ubiegłych	-2 436,2	-2 253,6	-1 205,6	-1 109,8	-1 230,6	-1 143,8
zysk (strata) netto	3 538,2	4 362,6	2 107,7	1 344,0	1 430,5	3 018,7
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, w tym:	87 874,5	95 642,8	64 276,2	69 750,9	23 598,4	25 891,9
rezerwa składek i na pokrycie ryzyka niewygasłego	9 796,0	11 487,4	713,1	901,9	9 082,8	10 585,6
rezerwa ubezpieczeń na życie	25 609,6	35 549,2	25 609,6	35 549,2	-	-
rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	14 244,2	15 417,6	896,4	1 014,7	13 347,7	14 402,9
rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	36 015,5	31 422,6	36 015,5	31 422,6	-	-
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	3 954,5	3 704,4	659,8	669,6	3 294,7	3 034,7
udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	928,7	865,2	8,1	9,1	920,6	856,1
udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	372,8	416,1	372,8	416,1	-	-
udział reasekuratorów w rezerwie na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	2 382,2	2 192,5	16,4	21,3	2 365,8	2 171,2
Pozostałe rezerwy	1 854,1	1 197,3	1 118,9	505,5	735,2	691,8
Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	1 126,8	889,1	641,3	621,0	485,5	268,1
Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	5 244,8	5 015,6	2 280,7	2 516,0	2 964,1	2 499,6
zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	1 029,7	1 218,1	515,6	649,6	514,2	568,6
wobec ubezpieczających	483,0	617,3	355,2	438,8	127,8	178,6
wobec pośredników ubezpieczeniowych	358,3	421,0	144,6	156,7	213,8	264,3
zobowiązania z tytułu reasekuracji	1 048,1	941,9	164,2	90,0	883,9	851,9
Rozliczenia międzyokresowe	1 701,4	1 999,7	407,1	680,7	1 294,4	1 319,0

**Tabl. 5. Dynamika i struktura działowa pasywów
towarzystw ubezpieczeniowych**

Stan na koniec pierwszego półrocza 2007 i 2008 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Dział		Udział w pasywach ogółem			
		I	II	Dział I		Dział II	
	30.06.2007=100%			30.06.07	30.06.08	30.06.07	30.06.08
Pasywa ogółem, w tym:	107,4	106,7	108,6	63,0	62,6	37,0	37,4
Kapitał własny, w tym:	106,7	98,8	110,5	33,0	30,5	67,0	69,5
kapitał podstawowy	102,4	104,8	100,3	46,2	47,3	53,8	52,7
kapitał (fundusz) zapasowy	111,5	106,6	114,2	35,6	34,0	64,4	66,0
zysk (strata) z lat ubiegłych	92,5	92,1	92,9	49,5	49,2	50,5	50,8
zysk (strata) netto	123,3	63,8	211,0	59,6	30,8	40,4	69,2
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, w tym:	108,8	108,5	109,7	73,1	72,9	26,9	27,1
rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	117,3	126,5	116,5	7,3	7,9	92,7	92,1
rezerwa ubezpieczeń na życie	138,8	138,8	x	100,0	100,0	x	x
rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	108,2	113,2	107,9	6,3	6,6	93,7	93,4
rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	87,2	87,2	x	100,0	100,0	x	x
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	93,7	101,5	92,1	16,7	18,1	83,3	81,9
udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	93,2	112,9	93,0	0,9	1,1	99,1	98,9
udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	111,6	111,6	x	100,0	100,0	x	x
udział reasekuratorów w rezerwie na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	92,0	129,9	91,8	0,7	1,0	99,3	99,0
Pozostałe rezerwy	64,6	45,2	94,1	60,3	42,2	39,7	57,8
Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	78,9	96,8	55,2	56,9	69,8	43,1	30,2
Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	95,6	110,3	84,3	43,5	50,2	56,5	49,8
zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	118,3	126,0	110,6	50,1	53,3	49,9	46,7
wobec ubezpieczających	127,8	123,5	139,7	73,5	71,1	26,5	28,9
wobec pośredników ubezpieczeniowych	117,5	108,4	123,6	40,3	37,2	59,7	62,8
zobowiązania z tytułu reasekuracji	89,9	54,8	96,4	15,7	9,6	84,3	90,4
Rozliczenia międzyokresowe	117,5	167,2	101,9	23,9	34,0	76,1	66,0

Tabl. 6. Struktura pasywów towarzystw ubezpieczeniowych

Stan na koniec pierwszego półrocza 2007 i 2008 r.

Wyszczególnienie	Ogółem		Działy ubezpieczeń			
			Na życie (I)		Pozostałe osobowe i majątkowe (II)	
	30.06.07	30.06.08	30.06.07	30.06.08	30.06.07	30.06.08
	w %					
Pasywa ogółem, w tym:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kapitał własny, w tym:	24,3	24,1	12,7	11,8	44,0	44,8
kapitał podstawowy	4,0	3,8	2,9	2,8	5,7	5,3
kapitał (fundusz) zapasowy	13,8	14,3	7,8	7,8	24,0	25,2
zysk (strata) z lat ubiegłych	-2,0	-1,7	-1,5	-1,3	-2,7	-2,3
zysk (strata) netto	2,9	3,3	2,7	1,6	3,1	6,1
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, w tym:	71,0	71,9	82,4	83,8	51,6	52,1
rezerwa składek i na pokrycie ryzyka niewygasłego	7,9	8,6	0,9	1,1	19,8	21,3
rezerwa ubezpieczeń na życie	20,7	26,7	32,8	42,7	x	x
rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	11,5	11,6	1,1	1,2	29,2	29,0
rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	29,1	23,6	46,2	37,8	x	x
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	3,2	2,8	0,8	0,8	7,2	6,1
udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	0,8	0,7	0,0	0,0	2,0	1,7
udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	0,3	0,3	0,5	0,5	x	x
udział reasekuratorów w rezerwie na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	1,9	1,6	0,0	0,0	5,2	4,4
Pozostałe rezerwy	1,5	0,9	1,4	0,6	1,6	1,4
Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	0,9	0,7	0,8	0,7	1,1	0,5
Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	4,2	3,8	2,9	3,0	6,5	5,0
zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	0,8	0,9	0,7	0,8	1,1	1,1
wobec ubezpieczających	0,4	0,5	0,5	0,5	0,3	0,4
wobec pośredników ubezpieczeniowych	0,3	0,3	0,2	0,2	0,5	0,5
zobowiązania z tytułu reasekuracji	0,8	0,7	0,2	0,1	1,9	1,7
Rozliczenia międzyokresowe	1,4	1,5	0,5	0,8	2,8	2,7

Tabl. 7. Techniczny rachunek ubezpieczeń towarzystw ubezpieczeniowych
Stan na 30. czerwca

Wyszczególnienie	Ogółem		I. półrocze 2007 =100%	Dział I		Dział II	
	2007	2008		2007	2008	2007	2008
	w mln zł			udział w %			
Składki	19 563,6	26 634,4	136,1	63,3	69,0	36,7	31,0
składki przypisane brutto	21 699,6	29 026,4	133,8	57,9	64,4	42,1	35,6
udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	1 041,0	1 077,5	103,5	10,1	18,8	89,9	81,2
zmiany stanu rezerw składek i na ryzyko niewygasłe brutto	1 198,8	1 395,1	116,4	6,1	9,3	93,9	90,7
udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	103,8	80,7	77,8	-5,5	0,5	105,5	99,5
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	217,9	258,3	118,5	69,3	71,8	30,7	28,2
Odszkodowania i świadczenia	9 441,0	11 800,9	125,0	53,2	59,0	46,8	41,0
odszkodowania i świadczenia wyплаcone na udziale własnym	8 923,6	11 312,9	126,8	55,7	61,0	44,3	39,0
odszkodowania i świadczenia vyplacone brutto	9 403,0	11 719,6	124,6	53,4	59,3	46,6	40,7
udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach vyplaconych	479,4	406,7	84,8	0,0	0,0	89,7	88,4
zmiany stanu i rezerw na nie wyplacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	517,5	487,9	94,3	9,2	13,7	90,8	86,3
rezerwy brutto	478,9	537,0	112,1	0,0	0,0	91,0	87,1
udział reasekuratorów	-38,5	49,1	-127,4	0,0	0,0	88,9	94,9
Zmiana stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	8 385,8	3 757,8	44,8	101,7	101,5	-1,7	-1,5
Koszty działalności ubezpieczeniowej	4 118,9	4 822,4	117,1	48,5	49,5	51,5	50,5
koszty akwizycji	2 747,8	3 409,0	124,1	47,5	50,1	52,5	49,9
koszty administracyjne	1 618,1	1 690,8	104,5	43,7	45,8	56,3	54,2
provizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	247,0	277,4	112,3	6,3	34,1	93,7	65,9
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	304,6	549,9	180,5	31,9	15,1	68,1	84,9
Wynik techniczny	2 665,2	2 386,4	89,5	72,2	67,8	27,8	32,2

Tabl. 8. Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie – Dział I

Wyszczególnienie	Stan na 30. czerwca	
	2007	2008
	w mln zł	
Składki	12 388,3	18 369,1
składki przypisane brutto	12 572,1	18 701,0
udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	105,2	202,2
zmiany stanu rezerw składek i na ryzyko niewygasłe brutto	72,9	130,1
udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	-5,7	0,4
Przychody z lokat, w tym:	3 577,3	5 574,4
przychody z lokat w nieruchomości	0,2	0,2
przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	221,6	250,8
przychody z innych lokat finansowych, w tym:	1 235,9	1 488,7
z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	1 039,5	1 191,1
wynik dodatni z realizacji lokat	2 114,8	3 831,7
Nie zrealizowane zyski z lokat	3 292,1	289,8
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	151,0	185,5
Odszkodowania i świadczenia, w tym:	5 022,1	6 966,7
odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	4 974,7	6 899,7
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	5 024,1	6 946,8
zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	47,4	67,0
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	8 531,8	3 815,6
zmiana stanu rezerw w ubezpieczeniach na życie na udziale własnym	632,2	8 434,8
rezerwy brutto	640,6	8 457,4
udział reasekuratorów	8,4	22,6
zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	7 915,0	-4 547,6
rezerwy brutto	7 936,0	-4 570,3
udział reasekuratorów	21,0	-22,7
zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych przewidzianych w statucie na udziale własnym	-15,4	-71,6
Premie i rabaty łącznie ze zmianą stanu rezerw na udziale własnym	77,7	28,1
Koszty działalności ubezpieczeniowej	1 997,0	2 388,1
koszty akwizycji	1 305,4	1 708,0
koszty administracyjne	707,2	774,8
prowinzje reasekuracyjne i udziały w zyskach	15,6	94,7
Koszty działalności lokacyjnej, w tym:	669,3	5 643,3
koszty utrzymania nieruchomości	0,7	0,8
pozostałe koszty działalności lokacyjnej	35,2	39,5
wynik ujemny z realizacji lokat	633,2	5 584,9
Nie zrealizowane straty na lokatach	460,8	3 868,1
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	97,2	82,8
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów przeniesione do ogólnego rachunku zysków i strat	628,5	9,1
Wynik techniczny ubezpieczeń na życie	1 924,3	1 617,0

**Tabl. 9. Liczba polis, ubezpieczonych i wypłat
oraz
kwota przypisu składki brutto, wypłaconych odszkodowań i świadczeń brutto
w grupach ryzyka Działu I**
Stan na 30. czerwca 2008 r.

Wyszczególnienie	Liczba				Składka przypisana brutto	Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto
	polis		ubezpieczonych	wypłat		
	ogółem	indywidualnych				
w tys.				w mln		
Ogółem	12 193,3	11 844,5	21 766,6	1 456,8	18 678,8	6 934,5
Grupa 1 - na życie	7 648,9	7 363,8	20 680,4	744,9	13 237,2	3 367,2
Grupa 2 – posagowe, zaopatrzenia dzieci	168,5	168,5	0,0	20,7	65,7	86,8
Grupa 3 – na życie związane z funduszem inwestycyjnym	2 591,6	2 554,0	754,2	226,3	3 396,1	2 871,4
Grupa 4 – rentowe	45,2	45,2	1,9	20,1	29,7	31,0
Grupa 5 – wypadkowe i chorobowe	8 609,4	7 688,4	49 613,7	460,3	1 950,1	577,9

^aW ubezpieczeniach bezpośrednich na życie ryzyko wypadkowe i chorobowe nie występuje samodzielnie, lecz jest dołączane innych grup ryzyka, dlatego liczba polis i wypłat ogółem nie uwzględnia tej grupy

**Tabl. 10. Przebieg ubezpieczeń na życie w grupach ryzyka
Dział I**

Wyszczególnienie	Ubezpieczenia bezpośrednie					
	Składka		Odszkodowania i świadczenia		Wynik techniczny	
	stan na 30. czerwca					
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	mln zł					
Ogółem	12 361,5	18 346,9	5 009,5	6 955,8	1 916,0	1 609,7
Grupa 1 - na życie	4 243,7	13 123,6	2 555,2	3 381,6	1 022,4	643,2
Grupa 2 – posagowe, zaopatrzenia dzieci	68,6	65,0	89,8	86,2	26,5	42,4
Grupa 3 – na życie związane z funduszem inwestycyjnym	6 440,4	3 288,1	1 798,6	2 858,7	230,0	293,8
Grupa 4 – rentowe	17,0	21,4	29,3	30,7	9,9	-17,2
Grupa 5 – wypadkowe i chorobowe	1 591,8	1 848,8	536,6	598,6	627,2	647,5

**Tabl. 11. Wskaźniki efektywności ubezpieczeń bezpośrednich
w grupach ryzyka Działu I**
Stan na 30. czerwca

Wyszczególnienie	Grupa 1		Grupa 2		Grupa 3		Grupa 4		Grupa 5	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	w %									
Dynamika składki przypisanej brutto	117,0	306,7	94,4	94,7	124,7	52,5	133,3	136,5	115,4	116,6
Dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto	99,6	130,9	105,0	97,5	160,8	160,6	104,6	104,4	103,2	109,2
Wskaźnik zatrzymania składki przypisanej ^a	99,1	99,7	98,6	98,6	99,6	96,8	78,4	72,2	97,9	97,8
Wskaźnik zatrzymania odszkodowań i świadczeń wypłaconych ^b	99,2	99,4	99,2	99,2	99,0	99,5	99,7	99,5	98,0	97,9
Współczynnik szkodowości brutto ^c	60,3	25,9	130,0	131,9	28,1	84,5	135,9	104,5	33,3	32,3
Współczynnik szkodowości na udziale własnym ^d	60,3	25,8	130,9	132,6	27,9	86,9	172,4	143,7	33,8	32,4
Wskaźnik kosztów akwizycji ^e	14,7	6,8	12,9	14,6	5,7	11,2	27,5	30,8	16,5	21,0
Wskaźnik kosztów administracyjnych ^f	8,2	2,9	11,3	8,4	3,3	6,1	13,7	13,3	7,7	9,2
Wskaźnik kosztów ubezpieczeniowych brutto ^g	22,9	9,6	24,2	23,0	9,0	17,3	41,2	44,1	24,2	30,2
Wskaźnik kosztów technicznych na udziale własnym ^h	23,7	9,9	25,3	23,9	9,7	16,2	51,1	58,2	26,6	33,1
Wskaźnik rentowności działalności technicznej brutto ⁱ	31,7	4,9	47,1	64,6	3,6	8,7	66,4	-58,0	38,0	33,2
Wskaźnik rentowności działalności technicznej na udziale własnym	32,3	4,9	47,7	65,3	3,6	8,9	85,1	-80,7	40,1	35,0

^aSkładka przypisana na udziale własnym podzielona przez składkę przypisaną brutto

^bOdszkodowania i świadczenia na udziale własnym podzielone przez odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto

^cSuma odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto i kwoty zmiany stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto podzielona przez składkę zarobioną brutto

^dOdszkodowania i świadczenia podzielone przez składkę zarobioną na udziale własnym

^eKoszty akwizycji podzielone przez składkę przypisaną brutto

^fKoszty administracyjne podzielone przez składkę przypisaną brutto

^gKoszty działalności ubezpieczeniowej podzielone przez składkę przypisaną brutto

^hSuma kosztów działalności ubezpieczeniowej i kwoty pozostałych kosztów technicznych na udziale własnym podzielona przez składkę przypisaną na udziale własnym

ⁱWynik techniczny/ składkę zarobioną brutto (lub składkę)

Tabl. 12. Techniczny rachunek ubezpieczeń – Dział II

Wyszczególnienie	Stan na 30 czerwca	
	2007	2008
	w mln zł	
Składki	7 175,2	8 265,3
składki przypisane brutto	9 127,4	10 325,3
udział reasekuratorów w składce przypisanej	935,7	875,3
zmiana stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	1 125,9	1 265,0
udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	109,4	80,3
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	125,8	135,0
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	66,9	72,8
Odszkodowania i świadczenia	4 418,9	4 834,2
odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	3 948,9	4 413,2
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	4 378,9	4 772,8
udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	430,0	359,6
zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	470,0	421,0
zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	435,8	467,5
udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	-34,2	46,5
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-146,0	-57,8
zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-145,9	-57,8
udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	0,1	-
Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw na premie i rabaty	24,8	26,0
Koszty działalności ubezpieczeniowej	2 121,9	2 434,2
koszty akwizycji	1 442,5	1 701,0
koszty administracyjne	910,9	916,0
prowinizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	231,5	182,8
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	207,4	467,1
Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	740,9	769,4

**Tabl. 13. Liczba polis, ubezpieczonych i wypłat
oraz
kwota przypisu składki brutto, wypłaconych odszkodowań i świadczeń brutto
w grupach ryzyka Działu II**
Stan na 30. czerwca 2008 r.

Wyszczególnienie	Liczba				Składka przypisana brutto		Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	
	polis		wypłat					
	ogółem	osoby fizyczne	ogółem	osoby fizyczne	ogółem	osoby fizyczne	ogółem	osoby fizyczne
	w tys.				w mln zł			
Ogółem	59 196,8	51 064,2	1 364,7	922,0	10 127,5	5 847,0	4 678,7	2 697,1
Grupa 1 – NNW	9 694,3	8 372,1	206,0	178,4	533,9	307,6	107,7	83,2
Grupa 2 – choroba	346,7	248,2	139,0	49,5	149,4	58,6	44,2	24,0
Grupa 3 – autocasco	4 494,1	3 279,6	317,0	181,3	2 673,4	1 435,7	1 483,9	771,0
Grupa 4 – casco pojazdów szynowych	0,6	0,1	0,3	0,0	7,0	0,3	3,2	0,1
Grupa 5 – aerocasco	1,1	0,1	0,0	0,0	8,0	0,9	5,8	0,1
Grupa 6 – casco żeglugi morskiej i śródlądowej	12,9	7,7	0,7	0,5	68,1	30,7	48,0	25,9
Grupa 7 – cargo	23,7	5,5	11,4	2,3	68,7	8,3	25,5	3,6
Grupa 8 – szkody spowodowane żywiołami	7 628,0	6 438,9	90,8	61,1	1 142,1	667,0	386,4	143,3
Grupa 9 – pozostałe szkody rzeczowe	7 592,2	6 901,1	70,0	49,5	679,5	286,3	183,6	55,0
Grupa 10 – OC posiadaczy pojazdów lądowych, w tym:	16 574,1	14 790,2	433,6	340,0	3 444,5	2 824,2	2 127,5	1 525,5
komunikacyjna OC	16 137,0	14 505,0	427,4	338,5	3 343,7	2 784,8	2 034,9	1 476,9
Grupa 11 – OC lotnicza	2,2	0,5	0,1	0,0	10,3	3,6	0,9	0,0
Grupa 12 – OC żeglugi morskiej i śródlądowej	7,7	4,5	0,1	0,0	14,2	1,4	3,3	0,1
Grupa 13 – ogólna OC	4 129,7	3 582,1	52,6	15,9	568,3	117,8	156,6	36,3
Grupa 14 – ubezpieczenie kredytu	89,4	0,1	1,2	0,0	288,3	0,0	30,2	-5,3
Grupa 15 – gwarancja ubezpieczeniowa	86,3	6,8	0,1	0,0	94,0	4,6	12,2	-0,6
Grupa 16 – ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych	295,7	22,4	1,8	0,6	242,4	19,3	18,6	4,7
Grupa 17 – ubezpieczenie ochrony prawnej	351,3	331,4	1,8	1,3	30,6	7,3	2,3	1,5
Grupa 18 – assistance	8 895,7	8 012,9	57,1	41,7	104,7	73,3	39,0	28,8

Tabl. 14. Przebieg ubezpieczeń w grupach ryzyka Działu II

Wyszczególnienie	Ubezpieczenia bezpośrednie					
	Składka		Odszkodowania i świadczenia		Wynik techniczny	
	stan na 30. czerwca					
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	mln zł					
Ogółem	7 055,8	8 100,0	4 353,3	4 759,1	737,2	733,0
Grupa 1 – następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW)	394,7	448,3	103,1	115,3	160,5	153,4
Grupa 2 – ubezpieczenie choroby	71,5	89,1	28,9	48,1	9,1	-4,4
Grupa 3 – autocasco (AC)	2 069,5	2 384,6	1 353,7	1 486,7	168,4	243,2
Grupa 4 – casco pojazdów szynowych	3,1	5,2	3,2	1,0	-1,5	2,1
Grupa 5 – casco statków powietrznych (aerocasco)	2,4	3,7	0,9	3,0	0,3	-0,7
Grupa 6 – casco żeglugi morskiej i śródlądowej	50,6	50,4	61,4	38,8	-37,7	-7,2
Grupa 7 – przedmiotów w transporcie (cargo)	45,6	46,5	14,7	14,9	13,3	15,1
Grupa 8 – szkody spowodowane żywiołami	645,8	763,6	439,2	365,7	45,2	113,3
Grupa 9 – pozostałe szkody rzeczowe	440,3	513,9	162,0	188,5	124,3	145,9
Grupa 10 – OC posiadaczy pojazdów lądowych	2 671,0	2 962,9	1 949,7	2 232,8	135,9	-133,8
Grupa 11 – OC lotnicza	3,2	6,4	1,2	-1,6	0,3	5,0
Grupa 12 – OC żeglugi morskiej i śródlądowej	5,6	3,3	-0,9	-1,5	3,4	2,1
Grupa 13 – ogólna OC	313,3	366,8	173,8	194,4	30,6	39,7
Grupa 14 – ubezpieczenie kredytu	138,8	170,4	11,9	16,5	72,8	96,0
Grupa 15 – gwarancja ubezpieczeniowa	37,4	41,9	6,7	0,0	16,8	26,2
Grupa 16 – ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych	90,3	141,3	9,0	16,8	-16,4	17,4
Grupa 17 – ubezpieczenie ochrony prawnej	5,8	19,5	1,4	1,5	0,1	1,0
Grupa 18 – świadczenie pomocy (assistance)	66,9	82,2	33,4	38,2	11,8	18,7

**Tabl. 15. Wskaźniki efektywności ubezpieczeń bezpośrednich
w wybranych grupach ryzyka Działu II**

Stan na 30. czerwca

Wyszczególnienie	Ubezpieczenia									
	komunikacyjne ^a				majątkowe (ogniowo-kradzieżowe)				ogólnej OC	
	Grupa 3 AC		Grupa 10 OC		Grupa 8		Grupa 9		Grupa 13	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	w %									
Dynamika składki przypisanej brutto	109,4	114,7	108,1	111,6	100,1	97,0	103,5	112,4	106,2	106,8
Dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto	92,5	104,9	110,5	112,7	138,3	89,2	102,8	126,0	117,5	108,5
Wskaźnik zatrzymania składki przypisanej ^a	96,4	98,0	92,3	93,2	83,9	87,4	83,2	85,4	80,6	82,8
Wskaźnik zatrzymania odszkodowań i świadczeń wypłaconych ^b	97,5	98,3	87,5	92,8	84,0	82,3	82,6	82,5	84,6	85,3
Współczynnik szkodowości brutto ^c	65,0	61,9	72,1	74,1	66,1	52,2	36,5	38,2	60,8	50,2
Współczynnik szkodowości na udziale własnym ^d	65,4	62,3	73,1	75,4	66,7	47,9	36,7	36,7	56,7	53,0
Wskaźnik kosztów akwizycji ^e	15,5	15,9	11,6	11,8	15,8	16,9	22,4	23,3	17,8	18,6
Wskaźnik kosztów administracyjnych ^f	9,7	8,4	10,3	9,3	9,9	9,1	9,8	8,4	9,7	9,0
Wskaźnik kosztów ubezpieczeniowych brutto ^g	25,2	24,4	21,9	21,1	25,7	26,0	32,1	31,7	27,5	27,6
Wskaźnik kosztów technicznych na udziale własnym ^h	27,2	28,0	27,6	34,4	44,8	41,9	38,4	40,1	41,5	40,5
Wskaźnik rentowności ⁱ działalności technicznej brutto ⁱ	7,2	9,1	4,3	-3,9	4,3	9,9	20,7	21,5	4,9	7,0
Wskaźnik rentowności działalności technicznej na udziale własnym	8,1	10,2	4,9	-4,5	7,5	14,8	28,2	28,4	8,1	10,8

^aŁącznie z OC przewoźnika

**Tabl. 16. Udział w rynku ubezpieczeniowym i w działach ubezpieczeń
przypisu składki, odszkodowań i świadczeń brutto oraz wyniku technicznego
ubezpieczeń bezpośrednich ogółem i w podziale na grupy ryzyka**

Stan na 30 czerwca 2008 r.

Wyszczególnienie	Ubezpieczenia bezpośrednie					
	Składka przypisana brutto		Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		Wynik techniczny	
	stan na 30. czerwca					
	Rynek	Dział	Rynek	Dział	Rynek	Dział
	w %					
Ogółem	99,3	x	99,1	x	98,2	x
Dział I ogółem	64,4	100,0	59,2	100,0	67,5	100,0
Grupa 1 - na życie	45,6	70,9	28,7	48,6	27,0	40,0
Grupa 2 – posagowe, zaopatrzenia dzieci	0,2	0,4	0,7	1,3	1,8	2,6
Grupa 3 – na życie związane z funduszem inwestycyjnym	11,7	18,2	24,5	41,4	12,3	18,3
Grupa 4 – rentowe	0,1	0,2	0,3	0,4	-0,7	-1,1
Grupa 5 – wypadkowe i chorobowe	6,7	10,4	4,9	8,3	27,1	40,2
Dział II ogółem	34,9	100,0	39,9	100,0	30,7	100,0
Grupa 1 – NNW	1,8	5,3	0,9	2,3	6,4	20,9
Grupa 2 – choroba	0,5	1,5	0,4	0,9	-0,2	-0,6
Grupa 3 – autocasco	9,2	26,4	12,7	31,7	10,2	33,2
Grupa 4 – casco pojazdów szynowych	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,3
Grupa 5 – aerocasco	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	-0,1
Grupa 6 – casco żeglugi morskiej i śródlądowej	0,2	0,7	0,4	1,0	-0,3	-1,0
Grupa 7 – cargo	0,2	0,7	0,2	0,5	0,6	2,1
Grupa 8 – szkody spowodowane żywiołami	3,9	11,3	3,3	8,3	4,7	15,5
Grupa 9 – pozostałe szkody rzeczowe	2,3	6,7	1,6	3,9	6,1	19,9
Grupa 10 – OC posiadaczy pojazdów lądowych	11,9	34,0	18,2	45,5	-5,6	-18,3
Grupa 11 – OC lotnicza	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,7
Grupa 12 – OC żeglugi morskiej i śródlądowej	0,0	0,1	0,0	0,1	1,7	0,3
Grupa 13 – ogólna OC	2,0	5,6	1,3	3,3	4,0	5,4
Grupa 14 – ubezpieczenie kredytu	1,0	2,8	0,3	0,6	1,1	13,1
Grupa 15 – gwarancja ubezpieczeniowa	0,3	0,9	0,1	0,3	0,7	3,6
Grupa 16 – ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych	0,8	2,4	0,2	0,4	0,0	2,4
Grupa 17 – ubezpieczenie ochrony prawnej	0,1	0,3	0,0	0,0	0,8	0,1
Grupa 18 – assistance	0,4	1,0	0,3	0,8	0,0	2,6

Tabl. 17. Ogólny rachunek zysków i strat towarzystw ubezpieczeniowych

Stan na 30 czerwca

Wyszczególnienie	I półrocze		I półrocze 2007 =100%
	2007	2008	
	w mln zł		
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych i wynik techniczny ubezpieczeń na życie	2 665,2	2 386,4	89,5
Przychody z lokat	1 053,6	3 086,0	292,9
przychody z lokat w nieruchomości	8,6	8,4	97,8
przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	7,1	2 183,4	30 885,0
z udziałów i akcji	5,7	2 181,5	37 962,8
z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	1,4	1,9	135,5
z pozostałych lokat	-	-	x
przychody z innych lokat finansowych	660,6	792,9	120,0
z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	32,6	21,1	64,6
z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	564,9	698,5	123,7
z lokat terminowych w inwestycjach kredytowych	38,6	41,4	107,1
z pozostałych lokat	24,5	31,9	130,0
wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	7,0	9,3	133,1
wynik dodatni z realizacji lokat	370,3	92,0	24,8
Nie zrealizowane zyski z lokat	233,2	62,0	26,6
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	628,5	9,1	1,4
Koszty działalności lokacyjnej	88,7	188,8	212,8
koszty utrzymania nieruchomości	4,4	4,9	110,2
pozostałe koszty działalności lokacyjnej	16,5	25,3	153,5
wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	0,8	25,9	3 280,6
wynik ujemny z realizacji lokat	67,0	132,7	197,9
Nie zrealizowane straty na lokatach	82,9	346,1	417,3
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	125,8	135,0	107,3
Pozostałe przychody operacyjne	148,2	149,2	100,7
Pozostałe koszty operacyjne	104,7	158,4	151,3
Wynik z działalności operacyjnej	4 326,6	4 864,4	x
Zyski nadzwyczajne	0,2	0,0	4,6
Straty nadzwyczajne	0,0	0,0	100,0
Wynik finansowy brutto	4 326,8	4 864,4	x
Podatek dochodowy	786,0	501,8	63,8
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	2,5	0,0	0,5
Wynik finansowy netto	3 538,3	4 362,6	x

Tabl. 18. Ogólny rachunek zysków i strat – Dział I

Stan na 30 czerwca

Wyszczególnienie	I półrocze		
	2007	2008	Różnica
	w mln zł		
Wynik techniczny ubezpieczeń na życie	1 924,3	1 617,0	-307,3
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	628,5	9,1	-619,4
Pozostałe przychody operacyjne	66,4	60,5	-5,8
Pozostałe koszty operacyjne	31,3	71,2	39,9
Wynik z działalności operacyjnej	2 587,9	1 615,4	-972,4
Saldo nadzwyczajnych zysków i strat	-	-	x
Wynik finansowy brutto	2 587,9	1 615,4	-972,5
Podatek dochodowy	475,4	271,6	-203,8
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	0,6	-0,2	-0,8
Wynik finansowy netto	2 111,9	1 344,0	-768,0

Tabl. 19. Ogólny rachunek zysków i strat – Dział II

Stan na 30 czerwca

Wyszczególnienie	I półrocze		
	2007	2008	Różnica
	w mln zł		
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	740,9	769,4	28,5
Przychody z lokat, w tym:	1 053,6	3 086,0	2 032,3
przychody z innych lokat finansowych, w tym:	660,6	792,9	132,3
z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	564,9	698,5	133,6
z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	38,6	41,4	2,8
wynik dodatni z realizacji lokat	370,3	92,0	-278,3
Nie zrealizowane zyski z lokat	233,2	62,0	-171,2
Koszty działalności lokacyjnej, w tym:	88,7	188,8	100,1
pozostałe koszty działalności lokacyjnej	16,5	25,3	8,8
wynik ujemny z realizacji lokat	67,0	132,7	65,6
Nie zrealizowane straty na lokatach	82,9	346,1	263,1
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	125,8	135,0	9,2
Pozostałe przychody operacyjne	81,8	88,7	6,9
Pozostałe koszty operacyjne	73,4	87,2	13,8
Wynik z działalności operacyjnej	1 738,7	3 249,0	1 510,4
Saldo nadzwyczajnych zysków i strat	0,0	0,0	0,0
Wynik finansowy brutto	1 738,9	3 249,0	1 510,1
Podatek dochodowy	310,6	230,2	-80,4
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	1,9	0,2	-1,7
Wynik finansowy netto	1 426,4	3 018,6	1 592,2

Tabl. 20. Zagregowane wskaźniki efektywności

Wyszczególnienie	Ogółem		Dział I		Dział II	
	Stan na 30 czerwca					
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	w %					
Wskaźnik monitorowania działalności ^a	499,4	427,9	324,8	242,7	697,0	647,6
Wskaźnik pokrycia rezerw ^b	122,9	120,9	112,2	107,4	152,3	157,3
Współczynnik wypłacalności ^c	133,1	98,2	76,4	45,7	218,4	201,1
Wskaźnik rentowności działalności technicznej ^d	15,5	9,0	18,5	8,8	10,2	9,3
Wskaźnik rentowności sprzedaży ^e	16,2	15,0	16,8	7,2	15,5	29,2
Wskaźnik rentowności kapitałów własnych ^f	11,8	13,6	21,3	13,7	7,1	13,6
Wskaźnik rentowności majątku ^g	2,9	3,3	2,7	1,6	3,1	6,1
Wskaźnik rentowności operacyjnej ^h	3,7	3,7	2,2	2,0	7,5	6,7
Wskaźnik rentowności obrotu brutto ⁱ	15,4	13,5	13,3	6,6	20,2	28,1
Wskaźnik rentowności obrotu netto ^j	12,6	12,1	10,8	5,5	16,6	26,1
Wskaźnik zabezpieczenia wypłat odszkodowań ^k	549,6	443,6	589,7	426,3	489,0	477,5
Współczynnik szkodowości brutto ^l	48,3	44,4	40,6	37,8	60,1	57,8
Współczynnik szkodowości na udziale własnym ^l	48,3	44,3	40,6	37,9	61,5	58,5
Wskaźnik kosztów administracyjnych ^m	7,5	5,8	5,6	4,1	10,0	8,9
Wskaźnik kosztów akwizycji ⁿ	12,6	11,7	10,3	9,1	15,8	16,5

^aŚrodki własne podzielone przez margines wypłacalności, Środki własne na pokrycie kapitału gwarancyjnego podzielone przez kapitał gwarancyjny

^bAktywa na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych podzielone przez rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

^cŚrodki własne podzielone przez składkę przypisaną na udziale własnym

^dRelacja wyniku technicznego do składki zarobionej na udziale własnym

^eRelacja wyniku finansowego netto do składki przypisanej brutto

^fRelacja wyniku finansowego netto do wartości kapitałów własnych (ROE)

^gRelacja wyniku finansowego netto i średniej wartości aktywów (ROA)

^hRelacja wyniku na działalności operacyjnej do wartości aktywów

ⁱRelacja wyniku finansowego brutto do przychodów

^jRelacja wyniku finansowego netto do przychodów

^kRelacja sumy rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym i kapitałów własnych do wartości składki przypisanej na udziale własnym

^lRelacja sumy odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto oraz zmian stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

^lRelacja odszkodowań i świadczeń do składki zarobionej na udziale własnym

^mRelacja kosztów administracyjnych do składki przypisanej brutto

ⁿRelacja kosztów akwizycji do składki przypisanej brutto